Utbildningsinspektion i Grindtorpsskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1-6 samt i Ytterbyskolan, förskoleklass och grundskola 1-5

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Grindtorpsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	55
Förskoleklass	15
Grundskola	156

Ytterbyskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	133
Förskoleklass	23
Grundskola	153

Resultatenheten Grindtorpsskolan/Ytterbyskolan består av ca 370 elever. Grindtorpsskolan ligger i närheten av Täby centrum och har tre arbetslag för:

1. åldersblandade klasser med elever i åldrarna 6-12 år, integrerad skolbarnsomsorg samt förskoleklass
2. Montessoriverksamhet med elever 6-12 år och med integrerad skolbarnsomsorg och förskoleklass
3. Täby musikklasser med elever mellan 10 och 12 år.

Grindtorpsskolan har 170 elever. Verksamheten bedrivs i sex byggnader från 1965.

Ytterbyskolan är en F-5-skola i Roslags-Näsby och tar emot barn och elever från flerfamiljshus och villor. Skolan har förskoleklass och sju klasser i årskurs 1-5 med sammanlagt 200 elever. Skolan består av två arbetsenheter inklusive förskoleklass och integrerad skolbarnsomsorg. De båda skolhusen är byggda på 20-talet och 40-talet varav den ena byggnaden har renoverats. Eftersom man har gott om utrymme kan klasser disponera utrymmen som motsvarar två normalstora klassrum. Samtliga klasser är åldershomogena med elever från 6 till 12 år.

Genomförandet av inspektionen i Grindtorpsskolan/Ytterbyskolan

Skolverket sände den 5 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Grindtorpskolan och Ytterbyskolan har bestått av undervisningsrådet Ulla Lindqvist och experten Per Settergren. Besök i Grindtorpsskolan inleddes den 26 augusti och avslutades den 27 augusti 2004. Besöket i Ytterbyskolan inleddes den 14 september och avslutades den 15 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildnings-

inspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Grindtorpsskolan/Ytterbyskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Grindtorpsskolan/Ytterbyskolan genomfördes formella intervjuer med rektor och biträdande rektor, lärare, elever, representanter för elevrådet, representanter för elevvården samt föräldrar. Lektioner besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

På Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan prioriteras den inre och yttre miljön. EQ – emotionell intelligens är ett av fyra prioriterade mål vid sidan om Projekt ”bokhyllan” – läsutvecklingen, Idrott och hälsa samt Kunskaper och färdigheter. Skolledningen lyfter fram värdegrundsfrågorna och driver på utvecklingen av etik och moral i skolan. Samarbetet med hemmen och föräldrarna är också i fokus. Inspektörernas bedömning är att detta arbete har givit goda resultat och att skolan är en trygg och trivsam plats för både elever och personal att vistas på (se vidare kap. 3). Eleverna vid Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan uttrycker att de trivs och känner sig trygga. I kommunens föräldraenkät (maj/juni 2004) uppger en stor majoritet av föräldrarna på de båda skolorna att deras barn trivs mycket bra eller bra i skolan (Ytterbyskolan: 75 procent mycket bra, 23 procent bra. Grindtorpsskolan: 72 procent mycket bra, 28 procent bra).

Under samtal med eleverna och vid observationer blev det tydligt att eleverna är vana vid att delta i samråd, lyssna på andra, säga sin mening och framföra synpunkter. Både elever och föräldrar framhåller att det är små skolor med små klasser där alla barn blir sedda. Det råder en ömsesidig tillit och respekt mellan elever och vuxna. Eleverna känner i allmänhet till de trivselregler som gäller. På både Grindtorps- och Ytterbyskolan har eleverna själva varit med om att ta fram regler för skolan. Det samtalsbaserade EQ-arbetet ger också eleverna verktyg för hur man kan och bör agera vid konflikter. Grindtorpsskolan har

gemensamt arbetat för och fått s.k. ”Grön flagg”, resultatet av ett aktivt miljörådssamarbete mellan barn och personal, med målet att uppnå en ekologisk helhetssyn.

Sammanfattningsvis är inspektörernas bedömning att Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan har uppnått goda resultat i arbetet med normer och värden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan uppnår så gott som alla elever de nationella målen för åk 5 i engelska, svenska och matematik enligt de nationella proven för åk 5. I framförallt svenska och matematik har resultaten förbättrats jämfört med vårterminen 2002 och Täby kommuns resultat vårterminen 2003. Skolornas arbetsplaner lyfter särskilt fram elevernas lust att lära som viktigt att sträva mot (se vidare kapitel 4). I Täby kommuns föräldraenkät (maj/juni 2004) svarar 91 procent av föräldrarna på Grindtorpsskolan och 92 procent på Ytterbyskolan ”ofta” på frågan om ”skolan ger ditt barn kunskaper till nytta för framtiden”. På frågan om ”ditt barn får lära sig att analysera, reflektera och lösa problem” svarar endast ca 35 procent av föräldrarna på de två skolorna ”ofta” och ca 55 procent ”ibland”. Ca 10 procent anser att det sker sällan. Inspektörernas bedömning är att ledningen och lärarna på de två skolorna bör diskutera hur man kan arbeta för att ge eleverna fler möjligheter till reflektion över det man lär sig och hur man lär, liksom till problemlösning och analys.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultaten på de nationella proven i åk 5 är goda. Eleverna behöver få större möjlighet att träna analys och problemlösning och att reflektera över vad och hur de lär.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Inspektörerna bedömer att Grindtorpsskolans och Ytterbyskolans arbete med normer och värden, liksom med arbetsmiljön i vid bemärkelse, har mycket god kvalitet. Skolorna har ett aktivt värdegrundsarbete. Skolornas normer och trivselregler aktualiseras vid läsårsstart och är kända av eleverna. Man har satsat på

EQ-arbete med stöd av Projekt Charlie och samtalet har lyfts fram som redskap för konfliktlösning. Så kallade livsviktigt-diskussioner förs regelbundet i alla klasser om respekt, konfliktlösning och om vad som gäller i samvaron med varandra.

Inspektörernas bedömning är att fall av mobbning eller annan kränkande behandling hanteras snabbt och resolut. Det finns en stor lyhördhet hos skolledningen för barn och elever som känner sig utanför eller kränkta. Skolorna har en tydlig och utförlig handlingsplan mot mobbning och det finns ett antimobbningsteam. Handlingsplanen bör dock göras känd även för föräldrarna och kompletteras med andra former av kränkande behandling. I Grindtorpsskolans informationsbroschyr betonas det särskilt att ”mobbning och kränkande särbehandling absolut ej får förekomma”. Kommunens resursteam bidrar också med viktig och uppskattad kompetens i form av direkt stöd i mobbningsärenden och med råd och handledning av personal. Inspektörernas bedömning är också att föräldrarna hyser stor tillit till skolledningens och personalens arbete med att skapa en lugn och trivsam miljö och motverka olika former av kränkande behandling. 74 procent av föräldrarna på Ytterbyskolan och 84 procent på Grindtorpsskolan anser att skolpersonalen ”ofta” tar itu med mobbning om de ser det eller får reda på det, 25 procent respektive ca 17 procent anser att det sker ”ibland”. Ca 3 procent på Grindtorpsskolan uppger ”aldrig” (kommunens föräldraenkät maj/juni 2004).

Inspektörernas intryck är att det råder stor arbetsglädje bland både personal och elever och att personalen känner ett gemensamt ansvar för skolans elever. En s.k. SWOT-analys, en verksamhets- och kompetensanalys som identifierar starka och svaga sidor i personalgruppen, bekräftar bilden (se vidare avsnitt 7). Skolgården och de lekredskap som finns inbjuder till lek och fysiska aktiviteter. Sammantaget är de två skolorna små och har små klasser. De erbjuder en mycket god psykosocial miljö för eleverna.

Olika samverkansformer finns och fungerar väl, såsom klass- och elevråd, miljöråd samt matråd. Elevråden på de två skolorna har bl.a. svarat för skolans trivselregler, som också tycks ha acceptans bland eleverna. Stående punkter på elevrådets dagordning ger stadga åt elevrådsverksamheten. Man har även en samrådsgrupp med föräldrar och information finns i en föräldrapärm i varje klassrum.

Lärarna ger struktur och anger ramarna för undervisningen. Ibland finns alternativ och valmöjligheter för eleverna och det händer att lärarens planer diskuteras och förankras bland eleverna. Utrymmet är större i vissa ämnen, t.ex. svenska, där eleverna väljer skönlitteratur och skrivuppgifter ganska fritt. I åk 4-6 förekommer det större arbetsområden som förutsätter större ansvarstagande av eleverna. I musikundervisningen är utrymmet för elevinitiativ stort under förberedelsearbetet med musikklassernas soaré. Inspektörernas övergripande bedömning är dock att elevernas ansvar och inflytande på undervisningens innehåll och form bör utvecklas. Dialogen med öppningar för elevernas förslag kan generellt sett bli bättre. I arbetsplanen sägs att ”elever och föräldrar ska känna sig delaktiga i skolans arbete”. Lärarna ger uttryck för tillit till elevernas förmåga att ta ansvar för sitt arbete och anser att de flesta elever gör vad som förväntas.

Däremot finns inte elevernas inflytande och ansvar i undervisning och lärande framskrivet i arbetsplanerna.

Skolorna följer kommunens program för motion i skolan: ”Sätt skolan i rörelse”.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolorna har ett aktivt värdegrundsarbete av mycket god kvalitet. Fall av mobbning och kränkande behandling behandlas på ett resolut sätt. Handlingsplanen mot mobbning bör dock göras känd för föräldrarna samt kompletteras med andra former av kränkande behandling. Skolans samverkansformer fungerar väl. Elevernas inflytande på undervisningen bör utvecklas.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Eleverna får oftast en terminsplanering eller en planering för kortare period av ett kunskapsområde eller moment av sin lärare. Eleverna uppger att de får veta vad de ska göra i svenska, engelska och matematik men i övriga ämnen är de mer osäkra.

Samtliga verksamheter prioriterar svenska, matematik, engelska, historia och EQ. Särskilt stor energi lägger man på att stimulera läsningen och öka elevernas läsförmåga. Det finns gott om böcker i skolan och ett samarbete med kommunbiblioteket i Täby centrum, som tar emot klassbesök för ”bokprat”. Undervisningen i engelska sker i åldershomogena grupper, även i Grindtorpsskolan som i övrigt har åldersblandade klasser. Språkvalet utgörs i åk 6 av franska, spanska och tyska. Möjlighet till förstärkning i svenska och engelska finns. Modersmålsundervisning erbjuds. På båda skolorna får skapande arbete och stimulans för fantasi och känsla stort utrymme och många uttryck för elevernas motivation och lust att lära gavs vid besöket. Inspektörernas intryck är att de flesta elever har en positiv inställning till skolarbetet.

Undervisningen i NO och teknik är, enligt inspektörernas bedömning, ett område som behöver förstärkas både vad gäller utrustning och personalens kompetens (se även kap.7). Det finns vissa skillnader mellan de två skolorna vad gäller NO-undervisningen. Generellt sett tycks biologi vara relativt väl tillgodosedd i alla årskurser på de båda skolorna men den NO som omfattar fysik och kemi behöver stärkas. Inspektörernas bedömning är att det saknas fokus på mål att uppnå i fysik och kemi, framför allt på Grindtorpsskolan. Vid inspektionstillfället saknades lärare med NO-kompetens på Grindtorpsskolan men en lärare gick en 5-poängskurs i kemi för att stärka kompetensen på skolan. På Ytter-

byskolan hade två lärare nyligen avslutat en motsvarande 5-poängskurs. Det finns därmed två lärare med kompetens i NO på Ytterbyskolan och man har ett mer medvetet arbete inom ämnesområdet (se även kap.7). Ett intressant arbete i NO kring temat Väder hade också planerats för samtliga elever i både Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan under en vecka. Sju stationer skulle passeras med uppgifter kring bl.a. väderkatastrofer, kretslopp och kroppens försvar.

En modell för individuella utvecklingsplaner har utarbetats och används fr.o.m. hösten 2004. Inspektörerna bedömer att individuella utvecklingsplaner bör kunna innebära att krav och nivå för enskilda elever bättre kan anpassas till elevens förmåga och intressen, och fungera som stimulans för den enskilda eleven. En del elever tycker att kraven är lagom stora, för andra är de alltför lågt ställda. Flera elever menar att de skulle kunna ”göra mer” och prestera bättre men att de inte alltid behöver anstränga sig eller arbeta på toppen av sin förmåga i skolan. I samtalen med föräldrar kom det också fram synpunkter på att de individuella målen borde kunna sättas högre ibland. Dessa föräldrar saknar individuella mål som stimulans för den enskilda eleven. Inspektörerna vill betona att det är mycket angeläget att alla elever får tillräckligt stora utmaningar utifrån sina olika behov och kunskapsnivåer.

Olika arbetsformer och arbetssätt används i undervisningen men vissa skillnader kan noteras både inom och mellan skolorna. Inspektörernas övergripande intryck och bedömning är att formerna för undervisningen kan utvecklas i riktning mot större variation och mer elevaktiva och undersökande arbetsformer som i högre grad öppnar för elevernas initiativ. Sådana arbetssätt ligger väl i linje både med de nationella målen och prioriterade mål i skolornas egna arbetsplaner.

När det gäller elever med särskilda behov är bedömningen att de får mycket god hjälp och att resurserna för stödinsatser är väl tilltagna och täcker behoven. Skolans ledning har valt en organisatorisk lösning som innebär att en del av skolledarresursen avsätts till utökad speciallärarresurs och större personaltäthet inom samtliga verksamheter. Särskilda satsningar görs på barnens skriv- och läsinlärning. Kommunen har ett omfattande diagnosprogram som skolan genomför till alla delar. Där ingår bl.a. Skolverkets observationsmaterial i svenska för åk 2 och ett läsutvecklingsschema som följer upp elevernas läsförmåga. Åtgärdsprogram upprättas regelmässigt. Rektor uttrycker stor oro över att antalet barn med särskilda behov ökar för varje år.

Information till hemmen sker på olika sätt och via olika kanaler i form av regelbundna utvecklingssamtal, veckobrev, elevens loggbok som ska signeras av föräldrarna, föräldrapärmar i klassrummen med bl.a. styrdokument och mål, skolans hemsida på Internet och direktkontakter. Det händer också att protokoll från klassråd och elevråd skickas hem. De föräldrar som inspektörerna träffade var mycket nöjda med den information de får.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet är god. Skolan satsar mycket på elevernas lästräning. NO- och teknikundervisningen behöver dock stärkas. Individuella utvecklingsplaner används fr.o.m. höstterminen. Skolan bör pröva om de individuella målen kan sättas högre än idag för en del elever. Arbetsformer i riktning mot större variation och som i högre grad öppnar för elevernas initiativ och nyfikenhet bör utvecklas.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I rektorsområdet ingår två F-5 skolor, Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan. Ledningsgruppen består av en och en halv skolledartjänst: rektor på 100 procent och biträdande rektor på 50 procent. Biträdande rektor arbetar även som lärare i förskoleklassen. Det finns ingen ledningsgrupp förutom rektor och biträdande rektor. Personalkonferenserna ägnas åt både information och samverkan. Resurser för administration och vaktmästeri är minimerade. Avsikten med en liten skolledarresurs är att i stället kunna utöka personaltätheten och satsa på elever i behov av särskilt stöd. Rektor ansvarar i huvudsak för grundskoleverksamheten, biträdande rektor för förskoleklasserna och skolbarnsomsorgen. Grindtorpsskolan består av tre arbetslag och på Ytterbyskolan har man två arbetsenheter.

Rektor utövar ett tydligt pedagogiskt ledarskap och är mycket väl förtrogen med verksamheten. Hon är väl känd av alla. Skolledningen driver utvecklingsarbeten, t.ex. läsprojekt, som ska leda fram till en ny utvecklingsplan. Det finns ett ömsesidigt förtroende mellan personal och rektor. Lärarna uppger att de har stor frihet att utveckla arbetet och känner att det finns ett stort förtroende från rektors sida. Samma inställning och tillit förefaller lärarna ha gentemot eleverna. För att få en gemensam pedagogisk utveckling på Grindtorpsskolan med dess tre spår har man bl.a. två kvällskonferenser per termin för gemensamma utvecklingsfrågor. Rektor och biträdande rektor omnämns av både personal, elever och föräldrar i uppskattande ordalag.

Skolorna har utarbetat lokala arbetsplaner. De lokala målen kommer att revideras och tydliggöras för en tydligare mål- och resultatstyrning. Skolorna samverkar tillsammans med fem kommuner i nordostsektorn kring kvalitetsarbetet i skolan, vilket upplevs som mycket positivt av ledning och personal. Observatörslag besöker varandras skolor och iakttar några prioriterade områden. Syftet är att främja skolutveckling och kvalitet.

Uppföljningar görs regelbundet. Skolan genomför elev- och föräldraenkäter som används både som utvärderings- och planeringsinstrument. Lärarna utvärderar löpande elevernas kunskaps- och sociala utveckling. Inför utvecklingssamtalen görs sammanställningar med resultat bl.a. från läsutvecklingsschemat (LUS), Skolverkets observationsschema för åk 2 och nationella prov i åk 5. Även Täby kommuns attitydundersökningar genomförs bland elever och föräldrar. Kvalitets- och årsredovisning 2003 för Grindtorp/Ytterby innehåller en redovisning av resultat och åtgärder i enlighet med de nationella bestämmelserna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans styrning, ledning och kvalitetsarbete fungerar väl.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Ett område som enligt inspektörernas bedömning behöver ses över på Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan är elevens val. Enligt bestämmelserna skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som erbjuder fördjupning och breddning, och eleven skall själv välja. På Grindtorpsskolan har musikklasserna musik som elevens val. För övriga elever erbjuds elevens val inom klassens ram. De val som erbjuds är i vissa klasser relativt rikhaltigt, i andra är möjligheterna ytterst begränsade. Eleverna har inte alltid uppfattat att de har elevens val och föräldrarna är osäkra på hur det förhåller sig. Elevens val bör alltså vara föremål för förbättringsinsatser.

I Grindtorpsskolan utgör en utökning av idrott skolans val.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektor tillsammans med lärarna bör analysera och diskutera hur man bättre ska kunna uppfylla kravet i de nationella bestämmelserna om att erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Samtliga lärare med ett undantag har pedagogisk utbildning. Däremot saknas lärare med adekvat ämneskompetens i NO på Grindtorpsskolan. För att kompensera bristerna har en lärare påbörjat en 5-poängskurs i kemi. På Ytterbyskolan finns två lärare med NO-kompetens som används både i och utanför det egna arbetslaget. Andra utvecklingssatsningar som pågår är kompetensutveckling för lärare i datoranvändning, s.k. ”IT-rum”, samt Projekt Charlie och EQ-arbete som ett led i att stärka värdegrundsarbetet och framför allt etik och mo-

ralfrågor. Dessutom deltar fyra lärare i längre svenskämneskurser med inriktning mot läs- och skrivinlärning samt i Sv2. Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan är i allt väsentligt två separata skolor men en del kompetensutveckling sker gemensamt. Det händer också att man har personalkonferenser tillsammans. Som tidigare nämnts har resursfördelningen särskilt riktats mot förstärkt personaltäthet och specialundervisning (se även kap 4).

Båda skolorna har arbetat med verksamhets- och kompetensanalys med hjälp av EU-bidrag genom Växtkraft Mål 3. Med hjälp av s.k. SWOT-analys har man kunnat identifiera vad man är bra på och vad som kan förbättras utifrån kvalitet, samarbete, kompetens och omvärldsorientering. Ett mål är att personalen ska bli mer medveten om och betrakta varandras kompetens som en tillgång.

Skolan har tillgång till elevvårdspersonal, skolsköterska och logoped.

Tillgången till undervisningsmateriel och datorer bedöms vara tillfredsställande. Däremot upplever skolorna en del problem med datorernas tekniska underhåll. Skolorna har ett mycket bra samarbete med kommunbiblioteket i Täby centrum.

Lokalerna bedöms ändamålsenliga för en tidsenlig undervisning. I Ytterbyskolan kan klasser disponera utrymmen som motsvarar två normala klassrum.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att andelen lärare med pedagogisk utbildning är hög. Lärarkompetensen i NO behöver dock stärkas. Det finns goda möjligheter till kompetensutveckling. Resursfördelningen riktas mot utökad speciallärarkompetens och personaltäthet. Datorernas tekniska underhåll behöver förbättras. Lokalerna är ändamålsenliga.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Grindtorpsskolan och Ytterbyskolan övergripande är av mycket god kvalitet. Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

Arbetsmiljö och delaktighet

- Skolan bör revidera sitt handlingsprogram mot kränkande behandling så att det omfattar alla typer av kränkningar av elever samt situationer då vuxen kränker elev.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter till inflytande på utbildningen.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Utbildningens organisation och arbetsformer bör utvecklas så att undervisningen i högre grad anpassas efter den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Undervisningen bör utvecklas i riktning mot mera elevaktiva och undersökande arbetsformer.
- Undervisning i naturorienterande ämnen och teknik bör utvecklas.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

- Skolan bör erbjuda eleverna ett mera allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Datum	Ort
2005-09-02	Stockholm

Ulla Lindqvist

Per Settergren